

Nr 900

Av herr Larsson i Hedenäset, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 31, angående utveckling av försörjningsmöjligheterna i Tornedalen.

(Lika lydande med motion nr 746 i första kammaren)

Kungl. Maj:t har i proposition nr 31 berett riksdagen tillfälle att yttra sig över riktlinjer för utveckling av försörjningsmöjligheterna i Tornedalen.

Grundläggande för propositionen har varit det utredningsarbete som redovisats i betänkandena SOU 1958: 22 och 1960: 37. Härav framgår med all tydlighet angelägenheten av ett utvecklingsarbete för bättre folkförsörjning i Tornedalen. I sig innehåller Tornedalsbygden värdefulla naturtillgångar. Betingelserna för jord- och skogsbruk är betydligt bättre än vad den geografiska belägenheten kan antyda. Slumrande mineraltillgångar finnes. Fisket liksom rennäringen längst i norr bör i detta sammanhang ej heller underskattas. Trots detta präglas befolkningens tillvaro av en lägre inkomstnivå och större arbetslöshet än vad fallet är för riket i genomsnitt.

Det framstår som en rättvisesak att nå fram till bättre levnadsbetingelser inom Tornedalen. I hela landets intresse måste därtill vara att tillgängliga naturtillgångar utnyttjas. Då härjämte är fråga om en gränsbygd accentueras ytterligare frågans vitala betydelse.

Ur de synpunkter som här i korthet anförts framstår det som riktigt med ett utvecklingsarbete i Tornedalen. Riktlinjer ägnade att positivt stödja detta arbete är att hälsa med tillfredsställelse. Viktigt är då att dessa riktlinjer ges en sådan utformning att de blir ett konstruktivt stöd i utvecklingsarbetet. Därjämte framstår det som motiverat att riktlinjerna från första början anges som minimiregler. Därest det sedermera skulle visa sig att vad som i detta sammanhang beslutas på någon punkt är otillräckligt eller om på något område av utvecklingen eller andra orsaker nya framgångslinjer skulle aktualiseras, bör en snabb omprövning kunna ske utan hinder av de nu föreliggande riktlinjerna.

Som ovan anförts anser vi det angeläget att riktlinjerna ges en sådan utformning att de blir ett tillräckligt stöd för utvecklingsarbetet. Ur denna synpunkt vill vi särskilt uppmärksamma skrivningen i vissa sammanhang och även föreslå en närmare precisering i vissa detaljfrågor.

Arbetsmarknadspolitiken

Sysselsättningsförhållandena i Tornedalen är otillfredsställande. Alltför många av befolkningen får vidkännas tidsperioder av arbetslöshet. Ur den

enskilde individens, den berörda bygdens och hela landets synpunkt är detta förhållande otillfredsställande. För en förbättring av dessa förhållanden bör speciella åtgärder vidtagas för utnyttjande av bygdens naturtillgångar. Därom borde väl enighet råda. I Kungl. Maj:ts proposition anföres därutöver i detta sammanhang: "Samtidigt måste strävandena att genom rörlighetsstimulerande åtgärder överföra arbetslösa till andra delar av landet fortsätta."

Det bör fastslås att innan s. k. rörlighetsstimulerande åtgärder vidtages bör vara klarlagt att ej på sikt finnes möjligheter att bereda sysselsättning inom bygden. Observeras måste att det här rör sig om relativt glesbefolkade bygder. En ytterligare uttunning kan då i många fall medföra skadliga konsekvenser av olika slag. Den kan få tolereras i den mån det är klart att en förbättrad sysselsättningssituation ej kan ernås inom rimlig tid. I den utsträckning det genom stöd åt näringslivet på orten är möjligt att ernå en bättre sysselsättningsgrad, framstår det som riktigt att sådana åtgärder i första hand vidtages. Av denna anledning synes det riktigt att det klart markeras att åtgärder för utflyttning från en by eller bygd ej bör tillgripas annat än i den mån det är klarlagt att försörjningsunderlaget på orten ej kan genom positiva åtgärder förbättras.

Jordbruket

Tornedalens jordbruk intar och torde även framgent komma att inta en central ställning i bygdens näringsliv. En förbättrad lönsamhet framstår dock som nödvändig. För ernående härav behövs olika stödjande insatser. Utredningen liksom departementschefen har fäst särskild vikt vid ett främjande av olika rationaliseringsåtgärder. Vi ger vår anslutning till uppfattningen att en storleks- och driftsrationalisering i stort är ägnad att stimulera en gynnsam lönsamhetsutveckling.

Departementschefen har i fråga om rationaliseringsstödet hänvisat till det särskilda statsstöd för koncentrerade rationaliseringsinsatser som utgår från anslaget till produktionsfrämjande åtgärder i Norrland. Härav kan — inom vissa utvalda geografiska områden — statsbidrag utgå med upp till 60 % av rationaliseringskostnaden.

I detta sammanhang finner vi angeläget understryka att begreppet "geografiska områden" ej bör ges en alltför snäv och rigorös tolkning. Det bör sålunda å ena sida inte erfordras att till sådant område för koncentrerade rationaliseringsinsatser ansluter sig samtliga fastigheter med förutsättningar härför eller att de anslutna fastigheterna direkt gränsar till varandra. Å andra sidan bör ej heller någon som har förutsättningar och är intresserad utestängas från möjligheten att delta. I konsekvens härmed bör det även vara möjligt för enstaka jordbrukare att komma med i och få samma rationaliseringsstöd.

För det fortsatta rationaliseringsarbetet och dess framgång är det väsentligt, att tillräckliga medelsanvisningar sker och att verksamheten kan beräknas fortgå på lång sikt. Det gäller här en rätt kapitalkrävande verksamhet. Samtidigt är det angeläget att alla de rationaliseringsåtgärder som innebär förbättrad lönsamhet kan genomföras utan onödig tidsutdräkt. Därför synes det riktigt att understryka vikten av att tillräckliga medelsanvisningar sker i framtiden. Det är även fråga om insatser som ofta lämpligen får en tidsutdräkt omfattande flera år. För planeringen av åtgärderna liksom för deras ekonomisering är det därför av betydelse att planeringen kan ske under garanti av att statsstödet kan beräknas bli tillgängligt under hela den tid som lämpligen erfordras för rationaliseringsinsatsernas genomförande.

Som en förutsättning för stöd inom ramen för de koncentrerade rationaliseringsinsatserna i de fyra nordligaste länen gäller att det skall föreligga förutsättningar för att "bygga upp bärkraftiga, på längre sikt bestående brukningsdelar". Här är inte platsen att diskutera denna målsättning i stort. Framhållas måste dock att inom Tornedalen finnes bygder där förutsättningarna för jordbruksdrift är sådana att stödjordbruk framstår som den lämpligaste formen. Det måste ifrågasättas om ej — i de fall bibehållande av formen stödjordbruk är det lämpligaste — ett motsvarande stöd för rationaliseringsåtgärder vore försvarligt. Närmast torde väl härvidlag ifrågakomma de fall då kapitalinsatser i ekonomibyggnaderna är erforderlig.

Vid sammanläggning av jordbruksfastigheter till bärkraftigare brukningsenheter möter det ofta svårigheter att uppnå en för parterna godtagbar överenskommelse i fråga om priset på mangårds- och ekonomibyggnader, som inte längre behövs för jordbruket. Lantbruksnämnden har vissa möjligheter att överbrygga denna prisklyfta genom s. k värdeutjämningsbidrag. Tornedalsutredningen har förordat en utvidgning av dessa möjligheter. Lantbruksstyrelsen har i sitt remissyttrande framhållit, att det vore en smidig anordning, att statliga bostadslån, garantilån eller hypotekslån finge kvarstå i bostadsfastigheten efter avstyckning. Vidare har styrelsen förordat, att lantbruksnämnd, när särskilda skäl därtill föranleder, skul'e få befogenheter att lämna lånegaranti vid försäljning av mangårdsbyggnad med tomt, som avstyckas från jordbruksfastighet som ett led i strukturrationaliseringen. Departementschefen har emellertid inte upptagit dessa frågor till diskussion.

Det är enligt vår mening angeläget, att de speciella svårigheter som möter strukturrationaliseringen vid försäljning av mangårds- och ekonomibyggnader, som inte längre behövs för jordbruket, så långt möjligt kan bemästras. Ökade resurser till s. k. värdeutjämningsbidrag framstår härvid som en ändamålsenlig väg. Det synes oss emellertid också vara anledning att pröva de av lantbruksstyrelsen förordade möjligheterna till statliga lån eller lånegarantier för bostadsfastigheter, som avstyckas från jordbruksfastighet.

Dessa frågor bör skyndsamt utredas och förslag i ämnet bör därefter föreläggas riksdagen.

Fisket

Förutsättningarna för ett givande fiske, såväl kust-, älv- som insjöfiske, är förhållandevis goda i Tornedalen. För befolkningens utkomst och trivsel liksom för utvecklande av turistnäringen är fångstmöjligheterna av stor betydelse. Åtgärder ägnade att förbättra fiskemöjligheterna är därför angelägna. Därför är även att hälsa med tillfredsställelse den inventering av fiskevatten i Tornedalen som förutsättes komma till stånd. Det är därjämte önskvärt att denna inventering bedrivs med snabbhet och att dess resultat leder fram till positiva åtgärder för möjliga kvalitativa och kvantitativa förbättringar av fiskbeståndet i olika fiskevatten.

I detta sammanhang förtjänar påpekas att skogsbruket i Tornedalen redan från år 1917 fått avsätta medel för fiskodlingsåtgärder i Torne älv, detta enligt nämnda års gränstraktat mellan Sverige och Ryssland. Det allmännas insatser härvidlag har hittills i stort sett begränsat sig till utredningsarbete. Medlen — som utgått per enhet i gränsälven utflottat virke, har fonderats och — under tiden för senaste finsk-ryska kriget — varit insatta i finsk bank men därigenom till stor del försvunnit till följd av den värdeförsämring, som den finska marken då undergick. Ytterligare accentuerat mot denna bakgrund framstår det som angeläget att den aktuella inventeringen av fiskevatten i Tornedalen sker med snabbhet och leder fram till positiva åtgärder för upphjälpande av fiskemöjligheterna.

Skogsnäringen

Tornedalens skogar är av stor betydelse för sysselsättningen och folkförsörjningen. Förutsättningar föreligger för en ytterligare utveckling av denna näringsgren. Det är därför — liksom ur samhällsekonomiska synpunkter i stort — en fråga av central betydelse att de försörjningsmöjligheter älvdalens skogsbruk erbjuder tillvaratages och ytterligare utvecklas. Byggande av skogsbilvägar och olika skogsvårdande åtgärder samt stöd härav träder härvidlag i förgrunden. Som av departementschefen anföres kan statsbidrag utgå för sådana ändamål med upptill 40—50 % av kostnaden och kan efter Kungl. Maj:ts prövning höjas upp till 75 %. Denna senare möjlighet har i realiteten kommit att innebära att förhöjt bidrag beviljats då arbetena utförts som beredskapsarbete. Det förhållandet att sådant högre statsbidrag kommit att utgå i många fall är i och för sig att hälsa med tillfredsställelse. Ifrågasättas må dock om det ej vore skäligt att så bleve fallet som regel. Sysselsättningssituationen i Tornedalen är tyvärr sådan att ej ens under kortare tider överfull sysselsättning torde uppstå. Varje arbetsobjekt är därför välkommet och medför värdefulla sysselsättningstillfällen, detta

oavsett om arbetet utföres av intressenterna själva, på entreprenad eller som beredskapsarbete. För att i tid få projektering av möjliga vägbyggnader vore det säkerligen av betydelse att högre statsbidrag vore fastslaget som regel. Det framstår därför som välbetänkt att bestämmelserna för anslag ur Norrländska skogsproduktionsanslaget till bl. a. anläggning och förbättring av skogsvägar, återväxtåtgärder samt skogsdikning fastställdes så att statsbidrag med högre bidragsprocent utginge i hela Tornedalen och i vart fall, som Tornedalsutredningen föreslagit, att de s. k. lappmarksreglerna tillämpades för Junosuando, Pajala, Tärendö och Korpilombolo socknar.

Skogsbruket i Tornedalen utgöres till betydande del av enskilda skogar. I sig innehåller denna ägarform stora fördelar varför den förhållandevis stora andelen enskilda skogar är att notera med tillfredsställelse. Samtidigt härmed är det dock klart att det enskilda skogsbruket har ett visst handikapp till följd av ägosplittringen och den ofta otillfredsställande arronderingen. Härigenom försvåras i vissa hänseenden en önskvärd mekanisering och rationalisering.

Beträffande den på många håll olämpliga arronderingen må fastslås att detta är förhållanden för vilka nuvarande ägargeneration ingalunda kan göras ansvarig. Tvärtom kan hävdas att bristerna i lagstiftningen för gångna tiders lantmäteriförrättningar har lämnat dessa otillfredsställande resultat och följaktligen att samhället har ett betydande medansvar.

Det enskilda skogsbruket har den senaste tiden visat ett glädjande intresse för att genom samverkan komma till rätta med och övervinna de svårigheter som ägosplittringen och den olämpliga arronderingen i vissa hänseenden orsakar. Så är fallet även inom Tornedalen. Noteras kan sålunda att det första skogsbruksområdet inom Norrbottens län bildats inom Tornedalen. Det synes vara på sin plats att det i detta sammanhang fastslås att samverkanssträvandena inom det enskilda skogsbruket är förtjänta av statsmakternas erkännande och att statsstöd till skogliga åtgärder bör utgå i minst samma utsträckning inom sådana samverkansområden som vad eljest kan bli fallet.

Småindustri och hantverk

En utveckling av småindustri och hantverk inom Tornedalen framstår som synnerligen angelägen. De i propositionen omnämnda och i annat sammanhang beslutade åtgärderna om ökat stöd åt länets företagarförening och inrättande av ett avdelningskontor av statens hantverksinstitut är att hälsa med tillfredsställelse. Uppenbart synes dock vara att det på sikt ej kan vara till fyllest med dessa åtgärder.

Hantverk och småindustrier har i takt med den tekniska utvecklingen kommit att bli alltmer kapitalkrävande. Samtidigt råder i Tornedalen brist

på kapital. Det får förutsättas att särskilda åtgärder kommer att bli erforderliga på detta område.

Ett hinder för den önskvärda utvecklingen av småindustri och hantverk är de högre produktionskostnader som i många hänseenden drabbar företagsamheten i Norrland och då ej minst i Tornedalen. Omnämnas må t. ex. att bensin och oljor betingar högre pris än i landets sydligare och centrala delar. Det framstår som betydelsefullt att möjliga åtgärder till en utjämning av produktionskostnaderna vidtages. Som denna fråga — på initiativ från vårt håll — är föremål för särskild utredning må här endast poängteras vikten av att åtgärder i detta syfte så snart som möjligt vidtages.

En framgångsväg för stimulerande av ökad företagsamhet torde vara bestämmelser om förmånligare beskattning ett antal år framöver för nystartade företag. Erfarenheterna från andra länder exempelvis från Norge där förmånligare regler gäller för företag som startar verksamhet i landets norra delar, talar otvetydigt i denna riktning. Jämväl detta spörsmål — varom från vårt håll tidigare motionerats — torde komma att prövas av lokaliseringsutredningen. Understrykas må dock att vi finner det angeläget att på detta sätt ökad företagsamhet kan stimuleras till sysselsättnings svaga områden i allmänhet och Tornedalen i all synnerhet.

Vägar och kommunikationer i övrigt

Av stor betydelse för utveckling av en bygds försörjningsunderlag är förvisso vägnätets omfattning och standard liksom förekomsten av allmänna kommunikationsmedel. En fortgående upprustning av det allmänna vägnätet i Tornedalen och uppförandet av nya broar över Torne älv bör därför ges prioritet.

Norrlandskommittén föreslog i sitt principbetänkande år 1949, att ett antal stambillinjer med samma taxeberäkning som på järnvägarna skulle inrättas inom och i anslutning till Tornedalen. Tornedalsutredningen förordar i sitt betänkande (SOU 1960: 37) att sådana förbindelser upprättas och vidmakthålles. I fråga om finansieringen av detta förslag anför utredningen:

”Med hänsyn till områdets betydelse för malmfälten och mot bakgrunden av de stora vinster, som driften av malmbanan ger, bör den del av finansieringen av ovanstående förslag, som icke kan täckas genom driftintäkter, ske genom särskilda statsbidrag.”

Det förslag som utredningen framlagt synes oss vara väl motiverat.

I fråga om de allmänna kommunikationerna framstår som därutöver synnerligen vitalt att redan befintliga kommunikationsmöjligheter upprätthålles i minst samma omfattning som tidigare. Tågförbindelserna å järnvägslinjerna Boden—Karungi och Haparanda—Övertorneå tilldrar sig därvid särskilt intresse. I detta sammanhang anför Tornedalsutredningen:

”Länsstyrelsens nedan givna motivering för en ytterligare utvidgning av

den nuvarande förmånliga transportservicen inom Torne älvs dalgång upp till Pajala gäller i allra högsta grad även som motiv för att ingen försämring bör ske i nuvarande transportförhållanden.”

Vi finner det angeläget understryka detta utredningens uttalande. Utöver det förhållandet att de allmänna kommunikationernas status är av betydelse för bygdens utveckling i övrigt må här särskilt framhållas att det är fråga om en gränsbygd. Det kan konstateras att på andra sidan gränsälven pågår en betydande utbyggnad av järnvägsnätet men även att tågförbindelserna med Finland, ej minst å sträckan Torneå — söderut mot Helsingfors, erbjuder långt flera resemöjligheter än motsvarande svenska förbindelser söderut från Haparanda.

Vad ovan anförts ur Tornedalsutredningen i finansieringsfrågan synes även med full styrka äga relevans i fråga om upprätthållandet av järnvägsförbindelserna inom och med Tornedalen. Frågan om upprätthållandet av de aktuella järnvägsförbindelserna synes oss vara så betydelsefulla att Tornedalsutredningens ovan anförda uttalande att ingen försämring bör ske i nuvarande transportförhållanden bör understrykas.

Militära hinder och markförvärv

Tornedalens läge som gränsbygd medför särskilda komplikationer bl. a. i fråga om vägbyggandet. Åtskilliga vägprojekt som ur bygdens och dess näringslivs synpunkt är önskvärda har på grund av motstående militära intressen antingen ej tillåtits eller erhållit en mindre förmånlig sträckning. Helt naturligt medför detta en betydande belastning för bygden i allmänhet och för dess skogsbruk i all synnerhet. I denna fråga förordas i propositionen att en vägplan upprättas för samordning av försvarets och näringslivets intressen. Beträffande skogsvägsbyggandet förutsattes sådan planering ske i samråd med skogsvårdsstyrelsen och lantmäteriorganisationen i länet.

Vi ger vår anslutning till att en sådan vägplan upprättas. Det synes oss därutöver synnerligen önskvärt att detta utrednings- och planeringsarbete sker med det snaraste. Många och betydelsefulla vägprojekt ligger på is till följd av militära hinder. Varje onödigt uppskov med deras realiserande innebär förluster. Riksdagen synes böra uttala önskvärdheten av att här aktuella planläggning utföres med all möjlig snabbhet.

Det torde vara realistiskt räkna med att denna planläggning ej resulterar i att militära hinder mot byggande av vägar helt försvinner. Det får förutsättas förekomma fall där de militära synpunkterna tillmätas sådan tyngd, att eljest välmotiverade önskemål får vika. Däremot må i princip icke invändningar resas. Det må dock få ifrågasättas om ej i sådana fall särskilda åtgärder vore motiverade.

Till ett rationellt och ekonomiskt skogsbruk hör nuförtiden ett ej alltför glesmaskigt vägnät. Hinder mot byggande av en väg eller bästa sträckning

av densamma innebär därför ofta förluster för de av vägprojektet berörda. Frågan är då om den berörda bygden och enskilda markägare bör bära dessa förluster, eller om de borde ersättas av samhället som sådant. Vårt lands försvar är en riksangelägenhet. Det vill då även synas riktigt att sådana förluster varom här är fråga ej åläggas enskilda inbyggare och en viss bygd utan ersättes med statsmedel, förslagsvis under fjärde huvudtiteln. Även om ett sådant arrangemang i princip framstår som riktigt, torde olika detaljproblem bära närmare övervägas. Vi föreslår därför att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om särskild utredning av frågan om ersättning av statsmedel till intressenter som till följd av militära hinder ej kan erhålla eljest motiverade vägförbindelser.

I detta sammanhang må även vidröras en annan närbelägen fråga som tidigare varit föremål för riksdagsbehandling.

I riksdagens skrivelse till Kungl. Maj:t 363/1956 hemställdes om utredning av frågan om återförande till de ursprungliga fastigheterna av vissa av 1942 års militära markersättningsnämnd inköpta och arrenderade markområden i Norrbottens län. Riksdagens ifrågavarande skrivelse var närmast föranledd av i ärendet väckt motion (nr II: 72/1956). I denna motion anfördes bl. a. följande:

De markområden varom här är fråga utgjordes i regel av skogsmark, ofta värdefull och ur drivningssynpunkt välbelägen sådan. Förvärven skedde till priser, som för försäljarna respektive arrendeupplåtarna var oförmånliga. Vad de direkta köpen beträffar, visade det sig som regel, att redan det första skogsuttaget lämnade ett rotnetto, som minst motsvarade och ibland uppgick till 2—3 gånger den erlagda köpeskillingen.

De byggnader och anläggningar, som uppfördes på markområdena, har numera i de flesta fall bortförts eller nedrivits. Dessa markområden begagnas följaktligen ej längre för den egentliga försvarsorganisationen. Återförda till de tidigare fastigheterna kunde de utgöra värdefulla tillskott till fastigheterna och därmed även till de berörda bygdernas försörjningsunderlag.

Den av riksdagen begärda utredningen har av Kungl. Maj:t uppdragits åt chefen för försvarsstaben. Denne har sedermera i skrivelse Fst/A 29/12 1959 nr 10: 5 redovisat den företagna utredningen. Av denna utredning framgår att de i motionen lämnade uppgifterna i stort bekräftas. Sålunda kan ur utredningen inhämtas följande:

Den genomsnittliga köpeskillingen för köpt eller med äganderätt exproprierad mark erkännes uppgå till endast omkring 270 kronor per hektar. Samtidigt redovisas avverkningar ha företagits på omkring 75 % av hela den förvärvade arealen. Utöver de betydande avverkningar i egen regi som företagits och som väl borde ha lämnat ett betydande rotnetto erkännes skogsuttagen — från den del av den avverkade arealen, som försålts på rot — ha inbringat betydligt mera än det sammanlagda belopp som erlagts för samtliga de förvärvade arealerna.

I fråga om möjligheterna att ur rent militära synpunkter återföra avverkningsrätten å skog på de förvärvade och arrenderade områdena erkännes i utredningen sådana möjligheter helt eller med vissa inskränkningar föreligga i fråga om ej mindre än omkring 3/4 av den totala arealen.

Som tidigare anförts är det här fråga om mark- och arrendeöverlåtelse som skett under trycket av den internationella spänning som rådde den aktuella tiden och ofta medgett i bristande kännedom om den enskilde markägarens juridiska rättigheter. Det måste då — ej minst med hänsyn till angelägenheten av att bevara och förstärka försvarsmaktens goodwill — vara angeläget med tillrättsläggande av vad som tidigare kan ha brutit gentemot enskilda inbyggare.

Då redan lång tid förflutit sedan den av riksdagen begärda utredningen redovisats för Kungl. Maj:t synes det vara hög tid att förslag i frågan föreläggas riksdagen. Jag föreslår att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om förslag i ärendet så fort ske kan.

Med stöd av vad i det föregående anförts får jag hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 31 måtte
A) i skrivelse till Kungl. Maj:t

1) dels anhålla — för underlättande av den yttre rationaliseringen av Tornedalens jordbruk — om skyndsamt utredning och förslag om utvidgade möjligheter till s. k. värdeutjämningsbidrag samt om möjligheter till statliga bostadslån och lånegarantier, hypotekslån m. m. för bostadsfastigheter, som avstyckas från jordbruksfastighet som ett led i strukturrationaliseringen;

2) dels uttala att driften å bansträckorna Boden—Karungi—Haparanda—Övertorneå bör upprätthållas i minst samma omfattning som hittills samt anhålla om skyndsamt förslag om inrättande av stambillinjer med genomgående SJ-taxor enligt Norrlandskommitténs och Tornedalsutredningens förslag;

3) dels uttala att upprättandet av vägplan för samordning av försvarets och näringslivets intressen må ske så snabbt som möjligt och anhålla om utredning av frågan om särskild ersättning till intressenter i vägprojekt, där militära hinder fortbestår;

4) dels ock anhålla om förslag till 1963 års riksdag i frågan om återförande till tidigare fastigheter av markområden som köpts eller långtidsarrenderats av 1942 års militära markersättningsnämnd; samt

B) beakta även vad i övrigt anförts i motionen.

Stockholm den 17 oktober 1962

Harald Larsson

i Hedenäset